

ಅಂಟಿದ ನಂಟಿನ ಆರಂಭ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಗಳ ನಂಟಿನ ಕತೆ ಹೇಳಹೊರಟವರಿಗೆ ಇದು ಅಪೂರ್ವ ಅವಳಿಗಳ ಮಹಾಪಯಣದ ಕತೆ ಅನ್ನಿಸಿದರೆ ಅಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಘಟ್ಟವೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಚಳವಳಿಗಳು ಶುರುವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆ ಚಳವಳಿಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದೆ. ಚಳವಳಿಗಳು ಬೆಳೆದು ಹಬ್ಬಲು ರಾಜಕೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಚಳವಳಿಗಳ ಸಖಿನಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಚಳವಳಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಲವು ಪರಿಸರಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಅನುಭವ, ಚಹರೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಚೈತನ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು ಮೊದಲಾದವರ

ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಎಂಬ ಪದದ ಹಲವು ಅರ್ಥಗಳಂತೆ 'ಗಾಂಧೀ ಚಳವಳಿ'ಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಣೆಯ ಹಂಬಲ ಕೂಡ ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ಮೂಲಕವೂ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಎಚ್.ವಿ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕವೂ ಹಬ್ಬತೊಡಗಿದವು. ರೈತರ ಭೂಮಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದವು; ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಚೋಮನದುಡಿ'ಯಿಂದ ಕೂಡ ಭೂಮಿ ಕುರಿತ ದಲಿತರ ಅವಮಾನ, ತುಡಿತಗಳು ದಲಿತೇತರರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ವರ್ಗಹೋರಾಟದ ತೀವ್ರತೆ ನಿರಂಜನರ 'ಚಿರಸ್ಮರಣೆ'ಯಂಥ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೂಲಕವೂ ಜನರನ್ನು ತಲುಪತೊಡಗಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ, ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಗಳ ಚಳವಳಿಗಳೆರಡೂ

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ 'ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಮೇಲೆ' ಥರದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಉದಾರವಾದಿ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಸೆಯಾದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ದಿಕ್ಕಿನ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ; ದೇಶದ ಚಳವಳಿಗಳ ಸಖಿನಾಗಿ, ವಿಮರ್ಶಕನಾಗಿ, ದಾಖಲೆಕಾರನಾಗಿ, ಚರಿತ್ರಕಾರನಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಗೆ ಶುರುವಾದ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ, ನಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧೀಮಾರ್ಗದ ಸಮಾಜಗ್ರಾಮವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ದೃಢ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ' ವಿಧವಾವಿವಾಹದ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತ ರೀತಿ, ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ 'ಇಗ್ಗಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ' ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಮೂಡಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ರೀತಿ ಇವೆರಡೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂದಿನ ನಡಿಗೆಯ

ಕುವೆಂಪು ಚಳವಳಿಯ ದೀಪ

